

Peltojen ravinnetietokannasta apua maatalouden vesistökuormituksen vähentämiseen

Antti Miettinen¹, Jussi Kauppila², Kauko Koikkalainen¹

¹ Luonnonvarakeskus (Luke) ² Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Ongelma

Vesiensuojelutavoitteiden saavuttaminen ja vesiensuojelutoimien tehostaminen edellyttävät peltolohkojen ja niillä tehtävien viljelytoimenpiteiden tuntemusta.

Kattavaa ja ajantasaista tietoa peltolohkojen ravinnetilasta ja niillä tehtävistä toimenpiteistä ei kuitenkaan ole tutkijoiden tai viranomaisten käytössä.

Ratkaisuehdotus

Kootaan tiedot kaikista Suomen peltolohkoista, niiden ravinnetilasta ja peltolohkoilla tehtävistä viljelytoimenpiteistä yhteen paikkatietopohjaiseen tietokantaan.

Hyödyt

Paikkatietopohjaista ravinnetietokantaa voitaisiin käyttää pelloilta vesistöihin tulevan ravinnekuormituksen aiempaa tarkempaan arviointiin ja ravinnekuormituksen kustannustehokkaaseen vähentämiseen kohdentamalla ympäristönsuojelutoimenpiteet tarvelähtöisesti.

Viljelijät voisivat käyttää ravinnetietokantaa viljelyn tukena. Ravinnetietokanta mahdollistasi viljelijöille myös vesistöystävällisen viljelyn osoittamisen sekä ympäristötoimenpiteiden suunnittelun valuma-alueittain alueen viljelijöiden kesken.

Haasteet

Ravinnetietokannan muodostamiseen, ylläpitoon, kehittämiseen ja hyödyntämiseen liittyy sekä käytännöllisiä että yhteiskunnalliseen ja oikeudelliseen hyväksyttävyyteen liittyviä haasteita. Haasteet riippuvat ennen kaikkea siitä, mitä tietoja tietokantaan halutaan sisällyttää.

Käytännöllisiä haasteita ovat mm. eri tietojärjestelmissä olevien viljelykasvikoodien yhdenmukaistaminen sekä lannoiterekisterin muodostaminen.

Yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen liittyy ennen kaikkea se, miten viljelijät suhtautuvat ravinnetietokantaan.

Tietokannan suunnittelun ja toteuttamisen oikeudellisena haasteena on erityisesti henkilötietojen suojan ja ympäristötiedon avoimuuden yhteensovittaminen.

Kuva: Erkki Oksanen

Toteuttamisvaihtoehtoja

Tietojen luovuttamisesta ravinnetietokantaan on mahdollista tehdä joko velvoittavaa tai vapaaehtoista. Osa viljelijöistä suhtautuu kielteisesti pakollisuuteen, joten vapaaehtoisuuteen perustuva järjestelmä olisi tarkoituksenmukaisempi. Vapaaehtoisuuteen perustuva järjestelmä vaatii kannustimia, jotta ravinnetietokannasta saataisiin kattava.

Tietojen keräämisen ravinnetietokantaan tulisi olla kustannustehokasta, eikä tietojen kerääminen saisi kohtuuttomasti lisätä viljelijöiden kokemaa taakkaa. Näin ollen tietojen keräämisessä tulisi hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti olemassa olevia tietoja, kuten ympäristökorvausjärjestelmään sitoutuneiden viljelijöiden lohkomuistiinpanoja sekä viljavuuslaboratorioiden analyysituloksia.

Tutkimushankkeen osatutkimus

Ravinnetietokannan oikeudellisia ja käytännöllisiä edellytyksiä tutkitaan Samassa vedessä –hankkeen yhdessä osatutkimuksessa.

Samassa vedessä –tutkimushanke

Maatalouden rehevöittävä fosforikuormitus ja sen vähentäminen

Hankkeen tavoite

Kehittää konkreettisia suosituksia vesiensuojelun tietoperustan ja menetelmien parantamiseksi.

Hankkeen toiminta-aika

2018–2020

Hankkeen vetäjä

Petri Ekholm
petri.ekholm@ymparisto.fi

Hankkeessa mukana

- Suomen ympäristökeskus
- Luonnonvarakeskus
- Helsingin yliopisto
- Pyhäjärvi-instituutti

Hankkeen rahoittaja

Suomen Kulttuurirahasto

